

Marta Bład

"Polskie prawo rolne u progu Unii Europejskiej", red. S. Prutis, Białystok 1998 : [recenzja]

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 1, 180-183

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

widoczne – staranność doboru zagadnień, ich właściwe uporządkowanie, dogłębność tematyki.

Szczególnym walorem tej publikacji jest poszerzenie zakresu omawianych zagadnień poprzez liczne odniesienia do materiałów źródłowych, czyli prawa pierwotnego - Traktatów Założycielskich, Jednolitego Aktu Europejskiego i Układu z Maastricht oraz do tworzonego w oparciu o nie obfitego prawa wtórnego.

Kolejnym atutem książki jest zawarcie w ostatnim rozdziale użytecznych informacji i adresów instytucji w Polsce, jak i w Unii, które dysponują publikacjami i danymi statystycznymi o Wspólnotach (wśród nich adresy instytucji UE, przedstawicielstw dyplomatycznych i handlowych krajów UE i w Polsce, europejskich centrów dokumentacji w Polsce i adresy instytucji odpowiedzialnych za realizację programu PHARE). Dodatkowo, każdy rozdział książki zakończony jest obszerną bibliografią, zarówno w językach obcych, jak i w języku polskim. Sprzyja to możliwości pogłębienia konkretnej tematyki przez osobę zainteresowaną.

Ze względu na wymienione walory, pośród wielu książek o integracji europejskiej, proponuję wybrać właśnie tą. Mam także nadzieję, że w przyszłości zespół IKCHZ przygotuje kolejną pozycję książkową, na bazie recenzowanej, poszerzoną już o nowe zagadnienia, a w szczególności o efekty aktualnie odbywającej się Konferencji Międzyrządowej Maastricht II i jej wpływie na negocjacje Polski z Unią Europejską.

Marta Błąd

S. PRUTIS (RED.): *POLSKIE PRAWO ROLNE U PROGU UNII EUROPEJSKIEJ*, BIAŁYSTOK 1998

Książek o tematyce takiej jak ta, na polskim rynku wydawniczym ukazało się niewiele. Właściwie to dopiero druga publikacja w tej dziedzinie na przestrzeni kilku ostatnich lat. Pierwsza z nich to wznowiona w 1997 r., zaktualizowana pozycja: *Polskie prawo rolne na tle ustawodawstwa Unii Europejskiej* autorstwa P. Czechowskiego, M. Korzyckiej-Iwanow, S. Prutisa i A. Stelmachowskiego. Druga – to recenzowana właśnie publikacja *Polskie prawo rolne u progu Unii Europejskiej* pod redakcją S. Prutisa wydana w Białymstoku w 1998 r.

Prezentowana pozycja to owoc ogólnopolskiego zjazdu Katedr i Zakładów Prawa Rolnego, który odbył się pod auspicjami Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku w dniach 16-19 września 1997 r. To dobrze, że treść konferencji ujrzała światło dzienne i nie zamknęła się tylko w obrębie uczestników. Dzięki temu zapoznanie się z dorobkiem naukowym tej konferencji stało się możliwe dla szerszego kręgu osób zainteresowanych.

Publikacja ta ma szereg zalet. Jej walorem jest: po pierwsze – aktualność tematyki, przedstawionej w sposób zwięzły i przejrzysty; po drugie – umożliwienie dostępu do najnowszych danych (zważywszy na datę konferencji – 1997, jak i wydania tej książki – 1998 r.); po trzecie – waga przedstawianych zagadnień, a w szczególności zainteresowanie się prawnymi problemami integracji polskiego rolnictwa z Unią Europejską (UE). Jest to o tyle cenne, iż integracja rolna jest najbardziej kontrowersyjnym tematem negocjacyjnym Polska – Unia Europejska ze względu na znaczenie i potencjał rolnictwa w Polsce oraz z uwagi na problemy finansowe, jakich może przysporzyć Unii objęcie Polski wspólną polityką rolną w jej obecnej formie. Ponadto dostosowanie do standardów Unii odbywa się przede wszystkim w sferze prawnej (przyjęcia i zaakceptowania dorobku prawnego UE, tzw. *acquis communautaire*), stąd też zasadne jest zaznajomienie się z zagadnieniami poruszonymi w książce, a dotyczącymi harmonizacji prawa rolnego.

Pewnym mankamentem pracy wydaje się brak całościowego ujęcia problematyki polskiego prawa rolnego u progu UE i wrażenie niejednorodności zagadnień poszczególnych rozdziałów. Takie zróżnicowanie nie wynika jednak z zaniedbań autorów, ale z natury samej konferencji, której zadaniem było przecież odzwierciedlenie głównych nurtów badawczych polskiego prawa rolnego, a nie jego kompleksowe przedstawienie.

Praca składa się z siedmiu części. Część pierwsza dotyczy teorii prawa rolnego, ze szczególnym uwzględnieniem czynników rozwoju prawa rolnego (ekonomiczno-ustrojowy, międzynarodowy, historyczny). W drugiej części zawarty jest dominujący nurt badawczy, a mianowicie – integracja polskiego rolnictwa z Unią Europejską, który właściwie był myślą przewodnią konferencji, (to on nadał tytuł książkowego jej ujęcia). W tym rozdziale znalazły się wystąpienia osób, które nie od dziś zajmują się tą tematyką. Umieszczono tu referat P. Czechowskiego i koreferat A. Stelmachowskiego na temat harmonizacji prawa w obliczu integracji polskiego rolnictwa z UE oraz referaty A. Jurcewicz, E. Tomkiewicz i B. Kozłowskiej, dotyczące zagadnień wspólnej polityki rolnej. Istotne jest

przedstawienie w tej części kierunków przemian strukturalnych polskiego rolnictwa w kontekście dostosowania do standardów UE. W związku z nadmiernym rozdrobnieniem, jak i niekorzystnymi relacjami czynników produkcji w rolnictwie polskim, w celu poprawy struktury agrarnej, proponowane jest podjęcie następujących działań w ramach polityki strukturalnej:

- wyłączenie marginalnych gruntów rolnych na cele nierolnicze;
- koncentrację i scalanie gruntów;
- wielofunkcyjny rozwój wsi;
- uwzględnianie różnic regionalnych;
- wspieranie modernizacji produkcji rolnej i przetwórstwa;
- promowanie alternatywnych form działalności w regionach wiejskich;
- wspieranie doradztwa i poradnictwa, przyuczania do zawodu, działalności badawczo-rozwojowej.

Część trzecia dotyczy gospodarstwa rolnego jako podstawowej jednostki wytwórczej w rolnictwie i koncentruje się wokół zagadnień struktury obszarowej indywidualnych gospodarstw rolnych w okresie transformacji ustrojowej i dylematu: gospodarstwo rodzinne czy gospodarstwo rozwojowe.

Przekształcenia własnościowe i gospodarka gruntami (restrukturyzacja i prywatyzacja rolnictwa państwowego oraz reprivatyzacja własności rolniczej) to kolejny nurt badań i zainteresowań doktryny prawa rolnego. Zawarty jest on w rozdziale czwartym. Kolejna część pracy obejmuje natomiast tematykę ochrony gruntów i ochrony środowiska, a w szczególności: zasady prawnej ochrony gruntów rolnych, relacje między produkcją rolną a prawną ochroną środowiska oraz regulacje prawne ekologicznych podstaw ochrony powierzchni ziemi. Następny rozdział zaś to miejsce dla głosów w dyskusji i komunikatów przedstawionych na konferencji.

Na wspomnianej konferencji doszło do utworzenia stowarzyszenia o nazwie Polskie Stowarzyszenie Prawników Agrarystów. Jego statut przedstawiony jest w ostatnim rozdziale. Jest to budujące, że wspólne zainteresowania naukowe przybrały formę instytucjonalną i należy mieć nadzieję, że dzięki temu nastąpi wsparcie dla integracyjnych działań rolnych.

Ze względu na szereg zalet, polecam tą książkę wszystkim, którzy zainteresowani są procesami integracyjnymi Polski z Unią Europejską, a szczególnie tym, którzy zajmują się najbardziej problemowym elementem tego procesu, czyli rolnictwem. Zapoznanie się z naukowym dorobkiem

przedstawionym w tej publikacji z pewnością pogłębi wiedzę i przyczyni się do pełniejszego obrazu zagadnień integracji rolnej.

Marta Bład

W. W. CHAREMZA, D. F. DEADMAN: *NOWA EKONOMETRIA*, PRZEKŁAD E. M. SYCZYŃSKA, PWE, WARSZAWA 1997

Przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce lat 90 oraz nadzieja na wejście do Unii Europejskiej wywołały między innymi potrzebę innego niż dotychczas analizowania zjawisk gospodarczych i rozbudziły wśród młodzieży ogromne zainteresowanie studiami ekonomicznymi oraz im pokrewnymi, a głównie metodami organizacji i zarządzania podmiotami gospodarczymi. W konsekwencji tego w istniejących już uczelniach rozbudowano lub utworzono, odpowiadające na to zapotrzebowanie, kierunki studiów, zaś przede wszystkim powstały dziesiątki wyższych szkół niepaństwowych, oferujących kształcenie w tym zakresie. Nowocześnie wykształcony ekonomista lub magister musi orientować się w matematyczno – statystycznych metodach opisywania i analizowania zjawisk gospodarczych i społecznych, a co za tym idzie – musi być zorientowany przynajmniej w niektórych metodach ekonometrycznych. W odpowiedzi na to zapotrzebowanie zaczęto drukować wiele opracowań i podręczników z ekonometrii i zwiększyła się wyraźnie liczba nauczycieli akademickich nauczających i zajmujących się tą dziedziną wiedzy. Trzeba tu otwarcie napisać, że część tych pracowników wcześniej nie zajmowała się profesjonalnie tymi zagadnieniami, zaś wielu młodych nauczycieli z powodów oczywistych mogło dotychczas poznać niewiele więcej niż na kursowym wykładzie w czasie studiów. Na szczęście w kraju mieliśmy, co prawda nieliczne, zespoły zawodowych ekonometryków o dużym dorobku naukowym i doświadczeniu dydaktycznym, które przygotowały kilka dobrych podręczników. Przetłumaczono również parę ważnych i uznanych pozycji z tego zakresu. Mamy więc sytuację korzystną, w której wiadomo z czego, jak i co przekazywać studentom. Tak więc lata 90 –te stały się w Polsce złotym okresem propagowania ekonometrii. W naukach ścisłych nowe rozwiązania i pomysły wymagają na ogół znajomości rozwiązań i pomysłów wcześniejszych. Ta hierarchiczność poznawania niektórych treści jest poważną przeszkodą merytoryczną i dydaktyczną w nauczaniu, nawet na poziomie akademickim. W przypadku ekonometrii jest ona